

9. Башнянин Г.І. Ефективність капіталізації і лібералізації економічних систем в умовах ринкової транзиції: методологічні проблеми метрологічного аналізу / Г.І. Башнянин, Ю.І. Турянський. – Львів : Вид-во ЛКА, 2008. – 480 с.

10. Рехлецький Є.А. Про соціальну організацію системи споживчої кооперації / Є.А. Рехлецький // Інтеграція економічних інтересів споживчої кооперації в національно-державні інтереси України. – Львів : Вид-во ЛКА, 1997. – С. 81-82.

11. Рехлецький Є.А. Кооперативний капітал в умовах переходу до ринку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / Є.А. Рехлецький. – Львів : Вид-во ЛНУ, 2002. – 20 с.

12. Рехлецький Є.А. Кооперативний капітал в умовах переходу до ринку : дис. канд. екон. наук / Є.А. Рехлецький. – Львів : Вид-во ЛНУ, 2002. – 184 с.

13. Чупик І.О. Види масштабної еластичності економічної ефективності в різних типах систем / І.О. Чупик, О.М. Швець, С.С. Гринкевич // Вісник Львівської комерційної академії. – Сер.: Економічна. – Львів : Вид-во ЛКА. – 2001. – Вип. 10. – С. 109-114.

Драбовский А.Г. Квазимикроэкономические кооперативные системы и проблемы концентрации и централизации кооперативных систем

Выделены наиболее типичные функционально уровневые интерпретации кооперативных систем. Охарактеризованы основные тенденции и особенности развития квазимикроэкономической теории кооперативных систем. Осуществлена классификация кооперативных систем по уровню концентрации. Проведен анализ централизованных тенденций и определенно их влияние на результативность функционирования кооперативных систем.

Ключевые слова: кооперативные системы, широкая интерпретация кооперативных систем, квазимикроэкономическая теория кооперативных систем, концентрация, административная и экономическая централизация кооперативных систем.

Drabovskiy A.G. Kvazymicroeconomic co-operative systems and problems concentrations and centralizations of the co-operative systems

The most typical functionally level interpretations of the co-operative systems are selected. Basic tendencies and features of development of kvazymicroeconomic theory of the co-operative systems are described. Classification of the co-operative systems is carried out after the level of concentration. The analysis of centralizations is conducted them tendencies and certainly their influencing and effectiveness of functioning of the co-operative systems.

Keywords: co-operative systems, wide interpretation of the co-operative systems, kvazymicroeconomic theory of the co-operative systems, concentration, administrative and economic centralization of the co-operative systems.

УДК 658.5.009.12

Доц. С.Т. Дуда, канд. екон. наук;
магістр Х.М. Герега – Львівська КА

АНАЛІЗ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Висвітлено теоретичні засади щодо визначення категорії "виробничого потенціалу підприємства" та розглянуто чинники, які впливають на формування виробничого потенціалу підприємства. Досліджено, що аналіз дає змогу формувати загальну стратегію розвитку виробничого потенціалу підприємства з врахуванням особливостей адаптації до зовнішнього середовища. Отже, результати цільового аналізу потенціалу, а також окремих його елементів є основою для вибору стратегій та зміни структури виробництва.

Характерними ознаками функціонування промислових підприємств в умовах ринкової економіки є забезпечення самоокупності їхньої господарсь-

кої діяльності, яка досягається передусім за рахунок підвищення виробничого потенціалу. Невідповідність технологій обладнання сучасним вимогам, асортименту продукції та вимогам споживачів, високі витрати сировини та матеріалів свідчать про низький рівень управління виробничим потенціалом більшості вітчизняних промислових підприємств. Наявність багатьох збиткових промислових підприємств в Україні є наслідком того, що на підприємствах не створено надійних систем діагностування стану виробничого потенціалу. У випадку якщо в практику управління промисловими підприємствами будуть запроваджені відповідні механізми діагностування стану виробничого потенціалу та стандартів, то можна уникнути кризового стану підприємства. В основу економічного діагностування стану виробничого потенціалу повинні бути покладені методи, принципи та технологія, які давали б змогу попереджувати невідповідність господарського механізму управління виробничим потенціалом умовам зовнішнього середовища [3, с. 135].

Проблемам виробничого потенціалу в різних його аспектах присвятили свої праці вчені-економісти, зокрема Е. Менсфілд, Б. Сонто, Б. Твісс. У першому десятиріччі XX ст. цю актуальну проблему досліджували українські та російські вчені – А. Анчішкін, Л. Абалкін, О. Амоша, А. Борисов, В. Геєць, О. Іванілов, Г. Косовська, О. Олексюк, П. Осіпов, А. Поддєрьогін.

Метою цього дослідження є виявлення основних напрямів та механізмів активізації виробничого потенціалу підприємства.

Виробничий потенціал в широкому розумінні становить система відповідним чином організованих і спрямованих на досягнення поставлених цілей ресурсів промислового підприємства (персонал, матеріально-технічна база та організаційно-управлінська система). Діагностування виробничого потенціалу промислового підприємства базується на економічній теорії аналізу господарської діяльності. Незважаючи на численні дослідження у цій сфері, питанням оцінки та оптимізації виробничого потенціалу промислових підприємств в умовах переходу до ринкової економіки приділяють мало уваги. Орієнтація на фінансові методи оцінювання виробничого потенціалу не завжди дає змогу напрацювати заходи щодо його підвищення в умовах динамічної ринкової економіки. Керівництво багатьох промислових підприємств не має сучасних методик та інструментаріїв економічної діагностики виробничого потенціалу. Спрямоване оцінювання виробничого потенціалу підприємства та його окремих підсистем має істотні переваги, а саме – забезпечує реалізацію стратегій розвитку [1, с. 216].

На формування виробничого потенціалу промислового підприємства впливають багато чинників, які необхідно розглядати в комплексі. Насамперед, це такі, як виробничого-технологічні, організаційні, економічні та інформаційно-управлінські. Аналізуючи виробничий потенціал, бажано застосовувати різноманітні графічні та динамічні моделі управління, наприклад, динамічну модель визначення об'єму виробництва продукції. Для ефективного управління виробничим потенціалом потрібна інформаційна система, яка б містила оперативний облік і контроль ефективності господарської діяльності підприємства. Формування та використання виробничого потенціалу під-

приємства повинно базуватися на дослідженнях попиту промислових підприємств, який може бути визначено як вторинний, нееластичний, нестійкий або парний. Стимулювання попиту на продукцію промислових підприємств передбачає застосування сучасних концепцій маркетингу. Дослідження попиту повинно враховувати кожну групу промислових товарів та послуг.

На формування виробничого потенціалу промислового підприємства впливає також характеристика продукції – чим складніша продукція й технологія її виготовлення, тим виникають різноманітніші зв'язки на підприємстві, що, своєю чергою, необхідно враховувати при розбудові системи управління, зокрема виробничим потенціалом. Тобто під час формування виробничого потенціалу промислових підприємств чітко простежують взаємозв'язок технологічних та організаційних структур. "Організаційні структури управління є відображенням структур технологічних систем. Технологічні зв'язки первинні щодо організаційних. Технологічні процеси та їх системи будуються за своїми законами, а організація й управління виробництвом покликані забезпечити їх функціонування та розвиток. Отже, знаючи об'єктивні закономірності розвитку технологічних систем, можна створити оптимальну систему керування ними" [2, с. 48].

Для оцінювання потенціалу підприємства з урахуванням зовнішнього середовища може застосовуватися SWOT-аналіз. Основні етапи застосування SWOT-аналізу передбачають аналіз поточної ситуації на промисловому підприємстві, а саме аналіз критичних внутрішніх та зовнішніх чинників та їхню оцінку, та характеристику конкурентних переваг промислового підприємства; прогноз майбутнього розвитку, розроблення рекомендацій та формування розвитку для кожного напрямку господарської діяльності підприємства [5, с. 54]. Аналіз дає змогу формувати загальну стратегію розвитку виробничого потенціалу підприємства з урахуванням особливостей адаптації до зовнішнього середовища. Отже, результати спрямованого аналізу потенціалу, а також окремих його елементів є основою для вибору стратегій та зміни структури виробництва.

Література

1. Бузько І.Р. Стратегічний потенціал і формування пріоритетів у розвитку підприємства : монографія / І.Р. Бузько, І.Є. Дмитренко. – Алчевськ : Вид-во ДГМІ, 2002. – С. 216.
2. Іщук С. Концептуальні засади формування та розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств / С. Іщук // Регіональна економіка. – № 3. – 2005. – С. 48-56.
3. Економіка й організація підприємств базових галузей економіки : навч. посібн. / за ред. проф. С.С. Аптекаря. – Донецьк : Вид-во ДонНУ, 2004. – 366 с.
4. Павлова В.А. Дослідження потенційних можливостей підприємства в контексті його конкурентоспроможності / В.А. Павлова // Академічний огляд. – 2004. – № 2. – С. 65-67.
5. Пастухова В.В. Методичні рекомендації з використанням SWOT – аналізу в системі стратегічного управління підприємством / В.В. Пастухова. – К. : Вид-во КДТЕУ, 2000. – 54 с.

Дуда С.Т., Гергега Х.М. Анализ производственного потенциала как фактор обеспечения конкурентоспособности предприятия

Отражены теоретические принципы относительно определения категории "производственного потенциала предприятия" и рассмотрены факторы, которые влияют на формирование производственного потенциала предприятия. Исследовано, что анализ дает возможность формировать общую стратегию развития производственного

потенциала предприятия с учетом особенностей адаптации к внешней среде. Следовательно, результаты целевого анализа потенциала, а также отдельных его элементов является основой для выбора стратегий и изменения структуры производства.

Dyda S.T., Gerega Kh.M. Analysis of production potential as factor of providing of competitiveness of enterprise

Theoretical principles are reflected in relation to determination of category of "production potential of enterprise", and factors which influence on forming of production potential of enterprise are considered. Described that an analysis enables to form general strategy of development of production potential of enterprise taking into account the features of adaptation to the external environment. Consequently, results of having a special purpose analysis of potential, and also his separate elements is basis for the choice of strategies and change of pattern of production.

УДК 636.2:637.2

Здобувач В.В. Гачкова; асист. О.Р. Жидяк –

ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького

**РОЗВИТОК ТВАРИННИЦТВА В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ
ПРИЗМУ ЗБАЛАНСОВАНОГО ВИКОРИСТАННЯ РИНКУ ЗЕРНА**

Обґрунтовано доцільність використання перевиробництва зерна в м'ясному скотарстві. Застосування методу математичного моделювання і використання комп'ютерної техніки забезпечує системний підхід, за якого якнайтісніше збалансовується не лише виробництво і використання кормів, але й забезпечується раціональне використання земельних, трудових, матеріальних і фінансових ресурсів.

Ключові слова: м'ясне скотарство, кормова база, імпорт зерна, експорт зерна, динаміка.

Вступ. Розвиток галузі тваринництва, збільшення виробництва продукції, підвищення її якості і ефективності залежать від кормової бази, науково обґрунтованої системи годівлі тварин. Через кормову базу здійснюється безпосередній зв'язок тваринницьких і рослинницьких галузей. Останні є основними постачальниками кормів, і їх розвиток визначає розвиток галузей тваринництва як безпосередньо, так і через переробну промисловість.

Під кормовою базою розуміють склад, кількість і якість кормів, їхнє виробництво, заготівлю, зберігання і використання. Усі заходи щодо створення кормової бази об'єднують у систему кормовиробництва. Створити міцну кормову базу підприємства можна за чіткого дотримання принципів її раціональної організації, основними з яких є:

- дотримання відповідності природно-економічним умовам раціональної спеціалізації підприємства;
- ефективне використання головного засобу виробництва – землі, раціональна організація посівного і лукопосовищного кормовиробництва;
- пропорційне співвідношення між кормовими ресурсами і перспективами ефективного розвитку галузей тваринництва відповідно до потреб господарства в їхній продукції. План трансформації земельних угідь має передбачати поліпшення їх за допомогою системи організаційно-економічних заходів з метою забезпечення випереджувальних темпів зростання кормової бази темпам збільшення поголів'я тварин при досягненні їхньої продуктивності згідно з породними характеристиками;